

non impedit commoditatem, & vsum illius rei acquiri monasterio: & hoc idem significant DD. in contrarium citati. Nec probo quod ait Nauar. n. præced. allegatus, nempe esse necessarium Pontificis licentiam, vt monasterium his bonis vti valeat, ea conuocando in proprios vsus. Quippe sicut nec indiget ea licentia, vt vitur legatis sibi relictis, & aliis bonis, & dominium sit apud Pontificem summum, vt probauimus hoc lib. supra: ita nec ad vendendum illis bonis, cum similiter vsum & commoditatem illorum acquirat. Cui autem hæc bona acquirantur, quando hic transferat à monasterio capaci ad hoc incapax, diximus supra.

CAPVT XXVI.

Qualiter religio ipsa, aut religiosus, ctsi sit ordinis Minorum, capax legati percipiendi sit.

SVMMARIVM.

Quot quæstiones disputanda sint. n. 1. An omnibus religionibus succedendi in communi capacibus possit legari? n. 2. Legatum relictum pro moniali, & famula, qualiter debeat monasterio. n. 3. An legatum relictum cum onere admittendi quandam monialem, valeat? referitur quædam sententia. n. 4. & 5. Explicatur sententia auctoris. n. 6. Qua cautela adhiberi possit, vt euitentur opiniones. n. 7. An legatum religiosi relictum sub ea conditione, vt partem det pauperibus, sit condicionalis? n. 8. Post num. 8. inueniuntur summaria que desiderantur.

DVPLEX quæstio tractanda inuoluitur. Prior est de religionibus succedendi capacibus: posterior de incapacibus, & in neutra tractamus de Societate LESV, quia de illa est habendus specialis sermo cap. sequenti.

2. Prior quæstio. An religionibus habentibus bona in communi, ac earum religiosi possit legari? Qua in re manifestum est, non solum ipsi religioni, sed religiosi quoque ipsi posse valide, & licite legari. Quod vniuersi fatentur; & constat, quia & religio, & religiosi ipsi singulares possunt hæredes institui, vt probauimus cap. præcedenti, numero 1. Ergo & potest ipsi legari. Quippe regula certissima est, iis omnibus posse legari, qui possunt hæredes institui, vt expressè habetur in *inst. de legatis. §. legari. & l. legi. tit. 9. p. 6.*

3. Hinc deducitur, legatum annuum relictum moniali pro se, & pro vna famula, deberi monasterio quoad partem monialis, licet non quoad partem famule; quia nequit famulam habere. Sic allegato Mariano Socino *cons. 10. quæstione 6. vers. verum. volum. 1. tenet Nauar. comment. 2. numero 38. de regularib. Azor. tomo 1. institut. moralium lib. 12. cap. 8. quæstione 2. fin. Manuel 99. regular. tomo 3. quæstione 16. art. 5. ad finem.* Qui bene quoad partem famule hoc moderatur, quando monasterium non permittit famulas, secus vbi permittuntur; debetur enim etiam pars famule, & si quinq; monialibus concedatur vna famula, debetur ex eo legato pro famula pars stipendij huic moniali correspondens. Ad idque non esse improbabile, deberi monasterio aliquid ex eo legato pro famulis toti monasterio inferuentibus necessariis ad onera monialium subleuanda. Sed hoc non placet: quia legans non intendit prospicere famulis conuentus communibus, sed huius monialis.

4. Quod si legatum relictum sit vxori, dum vitam vidualem sequatur, debetur ipsi ingredienti religionem, & acquirat religio, quia plenus videtur impleta te-

statoris intentio, que est, ne matrimonium carnale ineat. Sic Baldus *l. fin. in fine principij. C. de Episcopis, & clericis.* Sed specialis difficultas est, si legatur aliquid monasterio cum hoc onere, vt teneatur quotannis, aut vna vice monialem recipere. Quidam dicunt eam conditionem esse simoniacam, & ac proinde monasterium non teneri eam implere. Ductuntur, quod temporale illud legatum præmiuntur pro religionis ingressu, qui spiritualis est; & ita est simoniacum, iuxta *cap. non sicut, de simonia.* Præterea, quia offerre munera ea lege, & pacto, vt recipiens aliquid spirituale efficiat, est simonia, vt tradunt multi, quos retuli libro 1. de matrimonio. *disputatione 39. numero 1.* Et ideo hanc sententiam sustinent Bartolus *l. Titio centum. §. Titio centum. el. 1. numero unico. ff. de condit. & demonstrat. referens ita consuluisse quendam magnum Doctorem, & l. 2. ad finem. C. de institutib. & substitutib.* vbi ait sic fuisse consultum per Præcuperium de S. Miniato, & ferè per omnes, & *l. vxorem. §. hæres. in fine. ff. de leg. 3.* Aretinus *l. Titia in principio. numero 5. ff. de verborum obligatione. Imola eodem §. Titio centum. numero 4. & l. ille autem. numero 3. ff. de hered. institut. vbi Angelus numero 1. Alexander eodem l. 1. numero 4. & ibi Decius numero 10. in noua editione. Ananias cap. non satis, ad finem, de simonia. Campegus de dot. parte 1. quæst. 42. Crassus de successione. §. legatum. quæst. 55. fin. Brunorus in suo compendio. *libro 1. verbo. monasterium.* Limitant autem Angelus ea l. ille autem. numero 1. & ibi Imola numero 3. Campegus ead. quæstione 42. nisi monasterium sit pauper; tunc enim aiunt prædictum legatum valere, quod tunc non tanquam admissionis pretium, fed alimentorum causa censetur relictum. Cum qua limitatione idem sequitur Gregorius Lopez *l. 12. verb. porque. tit. 7. parte 1.* Eandem sententiam sequitur Bald. cum alia limitatione *l. fin. numero penultimo. C. de sponsalibus, dicens illicitum esse hoc legatum, quando incipit à conditione, vt, si quædam monialis admilla fuerit, lego talem rem; secus si incipiat à supplicatione, vt, supplico monialibus, vt quandam admittant, & ea admilla lego talem rem pro alimentis.**

Rurfus inter hos Doctores est controuersia, an dato legatum id turpe esse, ac simoniacum, valeat legatum reiecta conditione? Quidam affirmant, atque ita moniales posse capere id legatum, non implendo grauamen, quia cum ea conditio turpis sit, reiecitur à legato, & institutio, eaque pura manent. Sic Doctor ille magnus relatus à Bartolo *eo §. Titio centum. numero unico. Bartolus l. 2. ad finem. C. de institut. & substitut. & l. vxorem. §. hæres. in fine. ff. de leg. 3.* Crassus eodem §. legatum. quæst. 55. in fine. Aliis autem placet, vtrumque vitari, nempe legatum, & conditionem, & sic nec monasterium posse capere legatum, nec conditionem implere. Ducuntur, quod quando conditio ex se non est turpis, sed honesta; at est turpe illa inuitare, conditio non reiecitur, sed vitat legatum, tanquam turpe, vt notatur *l. ille. ff. de hered. institut.* At sic contingit in hoc euentu, conditio enim, vt admittatur monialis, est de se licita, & honesta; turpitudinem autem versatur in legato, quatenus medio illo iurata ad conditionem seruandam. Sic tenent Bartolus sibi contrarius *eodem §. Titio centum. numero unico. & ibi Imola num. 4. Decius, Aretinus, Ananias allegari n. præcedenti.*

Cæterum multo verius est, eam conditionem esse honestam, & omnino seruandam, nullamque vitium ei legandi formæ inesse. Ducor, quia spe præmij obtinendi allicere ad spiritualia, sit ab omni labe simoniæ liberum, ac licitum, vt latè in me multis allegatis probaui *lib. 1. de matrim. disputatione 39. numero 4. Item, quia nullus damnat legata cum onere faciendi quotannis tot sacra, cum tamen hoc onus sit spirituale. Præterea, quia frequenter sententia habet in tractatu de simonia, integrum esse monasterio, siue pauperi, siue di-*

uiti petere dotem, quod & praxis obseruat. Quia ea dos ad alimenta monialis admilla petitur, & non tanquam pretium rei spiritualis. Tandem, quia non est pactum recipiende monialis, sed onus adiectum rei suæ, quod cum illa transit in monasterium. Atque ita hanc sententiam tradunt Baldus *l. 1. num. 2. C. de institut. & substitut. & l. Titia, in fine principij. ff. de verb. obligat. & l. omni. num. 42. quæstione 5. C. de his, que panæ sunt. Fulgosius ea. d. l. num. 4. l. 1. num. 3. C. de institut. & substitut. Paulus d. l. 1. num. 2. & l. Titio centum. §. Titio centum. el. 1. num. 4. fin. vbi & Cumanus in fine. ff. de condition. & demonstrat. Ripa *l. in quartam. num. 155. ff. ad l. Falcid. Guillelmus Benedictus cap. Raynatus. verb. cuidam Petro. num. 13. de testamentis. Villalobos in communibus opinionibus. *lib. 1. Mi. verb. monachus. numero 186. Riminaldus cons. 477. à num. 25. & 36. Suredus cons. 295. à num. 3. per totum. volum. 2. & de alimentis. tit. 9. quæstione 27. numero 4. Cavallos in suis communibus. quæstione 439. numero 10. & triplici sequenti. Galganectus de condit. & demonstrat. parte 2. cap. 5. quæst. 9. num. 2.***

7. Vt tamen euitentur opiniones, consultius erit sic legare; si moniales talem receperint, lego eis centum pro alimentis. Sic Bart. *eo §. Titio centum. fin. Decius, & Campegus allegati n. 4.* Quamuis nec in hoc casu valere, nisi monasterium sit pauper, affirmant Imola *eodem §. Titio centum. num. 4. fin. Alexander l. 2. n. 4. C. de institut. & substitut.*

8. Præterea est difficultas, an legatum monacho relic- tum sub ea conditione, vt certam partem diuidat inter pauperes, sit condicionalis, & ac proinde ea pecunia parte non distributa amittatur? Breuiter dico non esse conditionale, fed modale, & ideo non amitti: tum quia illa verba (*sub conditione*) solum conditionis figuram habent, cum natura conditionis sit ante eius existentiam suspendere acquisitionem. *l. cedere diem. ff. de verborum significatione.* Sed in hoc euentu testator voluit legatum illud prius monacho acquiri, at cum prædicta obligatione; & ita sustinet Cardinalis, Ancharanus, Dominicus, Francus, Barbatius, vt eos refert, & sequitur Menchaca de *successionum progressu. lib. 3. §. 27. numero 15.* Quamuis minus bene Bartolus, & alij, quos ibi refert, dicant esse legatum conditionale.

SVMMARIVM.

Vtrum conuentui fratrum Minorum possit legari? numero 9. Vtrum cuiuscumque fratri Minoris possit legari? n. 10. Quid si legatum sit immoderatum? n. 11. An sit contra votum paupertatis, accipere Minores id legatum immoderatum? n. 12. An valeat prædictum legatum immoderatum, & quid sciendum, & quorum sit arbitrari quando sit immoderatum? numero 13. An repugnet mendicitati seruare victualia, vel si supersua sint, cum aliis committere? n. 14. Quotupliciter potest legari Minoribus? n. 15. An valeat legatum rei immobilis, quando explicatur eam vendendam, ac Minoribus estimationem dandam? numero 16. Quid si explicetur modus illicitus, nempe vt retineant? numero 17. An tunc legatum sit omnino caducum, itaq; nec estimatio debeat? n. 18. An liceat Minoribus habere hortos, aut vineas, vt fructibus vescantur, habeantque vinum ad bibendum, & vt locent, aut fructus vendant, nurræ oues, asinos, porcos, vaccas, apes, columbas? n. 19. An valeat legatum domus ad habitandum, aut ibi construendum Ecclesiam, fructum Minoribus? Referitur duplex sententia. n. 20. & 21. Explicatur sententia auctoris. n. 22. Summa Tho. Sanchez. pars 1. 11.

Quid si id legatum fiat alio Mendicantibus? n. 23. Quid si legatur aliquid Minoribus pro usu tunc non necessario, aut superfluo? n. 24. Quid si legari osum non sit conueniens fratri Minoris speciali, cui legatur? n. 25. Quid si legatur fratri Minoris ea lege, vt superiore molestante perdat legatum, vel donec superiore molestetur? n. 26. An valeat legatum rei immobilis relicta Minoribus nullo expresso modo? Referitur quædam sententia. n. 27. Sententia auctoris. n. 28. Per quos ea res vendi debeat, vt fratribus tradatur. numero 29. An in venditione illius rei, & generaliter cuiuscumque ecclesiasticæ ex necessitate facta exigatur solemnitas penitus ad rei ecclesiasticæ alienationem? n. 30. An in venditione rei immobilis relicta aliis Mendicantibus, exigatur prædicta solemnitas? n. 31. An sit necessario vendenda statim res illa immobilis, an possit si opportunitas expectanda, & cuius sint fructus illi medij temporis, & an hæres existens in mora teneatur aliquid restituere, & quid si emptor non inuenitur? n. 32. An fratres Minores sint capaces census illis relicti? numero 33. An sint capaces annuorum reddituum, & quantum exigi possint, & quando hospitale, aut alium hæres gravatur, vt quotannis Minoribus certam quantitatem tribuat? n. 34. Quid si legatum annuum ad alimenta sit ad modicum, vel ad longum tempus? Referitur quædam sententia. numero 35. Sententia auctoris. numero 36. Vbi quid si sit ad alimenta hoc legatum annuum, vel sit legatum usufructuum? Quale dicatur modicum tempus, & quale longum. Referuntur varia sententia. n. 37. & 38. Sententia auctoris. n. 39. Quid si legatum relinquatur ad vitium cuiusdam fratris Minoris? n. 40. An sint capaces fratres Minores legati annui relicti ad concernentia cultum diuinum? Referitur quædam sententia. numero 41. Sententia auctoris. n. 42. An sint capaces annuifariorum relictorum ipsi in perpetuum? Referitur quædam sententia. n. 43. Sententia auctoris. n. 44. An sint capaces legati annui pro studio? Referitur quædam sententia. n. 45. Sententia auctoris. n. 46. An sint capaces legati annui pro infirmorum necessitatibus? numero 47. An hac legam annua, & annuifaria, quorum fratres Minores non sunt capaces, debeantur in foro conscientie ab heredibus? Referitur quædam sententia. n. 48. Sententia auctoris. n. 49. An hæredes teneantur tunc facere id onus impleri, & possit dari elemosyna illa Minoribus, vt impleatur? numero 50. An quod impleto onere supererit, possint sibi retinere? numero 51. An possint Minores accipere hanc elemosynam, tanquam ab heredibus debitam, vel sponte datam? n. 52. An liceat illis admittere elemosynas annuas, quas gabellarij, aut alij famuli inuentur quantamvis illis elargiri? numero 53. An ex consuetudine dandi liberaliter Ecclesie, aut pro loco aliquid decennis præscribat ea elemosyna, & quid de fratribus Minoribus? n. 54. An liceat Minoribus inducere fideles, vt hac annuifaria illis relinquatur? n. 55. An liceat illis compositionem facere cum heredibus gratuitis ad legatum annuum? n. 56. An legatum annuum vno promissum liceat fratribus Minoribus accipere, & quid si grauentur hæres à testatore, in id votum impleat? n. 57.

An fratres Minores in aliquo comparent erga legata illis modo licito relicta, an heredes illis obligentur? numero 58.
 Potest Syndicus civitatis, aut quilibet de populo petere, ut hoc legata fratribus Minoribus solvantur. numero 59.
 Potest etiam ex suo iure officio Index ad hoc compellere. numero 60.
 Et Index est ecclesiasticus, aut secularis. n. 61.
 Possunt fratres Minores hoc Iudicium implorare. numero 62.
 Potest Syndicus Minorum hoc petere. n. 63.

9. **Q**UÆSTIO posterior. An religiones incapaces succedendi in communi, ut Minorum de obseruantia, & Capucinatorum, sint capaces legati, & similiter earum religiosi singulares? Videtur enim pars negans: quia qui nequit heres institui, non est capax legati. §. legari. instit. de legat. & l. regia. tit. 9. parte 6. At hæ religiones, & religio nequeunt heredes institui, ut diximus numero 1. ergo nec eis potest legari. Ceterum est certissimum, posse religioni Minorum legari; quippe hoc expressè diffinitum est cap. exiij. §. ad hæc quia fratribus, de verborum significatione, in 6. Nec obstat ratio in contrarium adducta; quia ea regula verum habet in iis qui ob iuris communi prohibitionem institui heredes nequeunt: iis enim similiter legari nequitur, secus de iis qui ob solum paupertatis votum incapaces sunt hæreditarie successiois, quales sunt fratres Minores; quippe potest id votum ex voluntate intentione, & statuti solum hæreditarie successiois capacitate excludere, non autem legari; & sic de facto contingit in fratribus Minoribus.

10. **S**icut autem tota fratrum Minorum communitas capax est, ut ipsi legentur; sic quilibet frater Minor est similiter capax; & in solis illis casibus, quibus illa est incapax, erit quoque hic. Ratio est aperta, quia sicut quilibet frater Minor est incapax proprii, & hæreditarie successiois, similiter quoque est incapax tota communitas: & ideo si capacitas legati esset contra paupertatem fratris singularis, esset quoque contra paupertatem totius communitatis. Præterea, quia legatum est quædam donatio à defuncto relicta ab herede præstanda. §. legatum. instit. de legat. & l. regia. tit. 9. parte 6. At frater Minor est capax, ut sibi donetur: ergo ut legatur. Sic colligitur ex extraneis argenti 1. vers. porro ut circa spoliarum, de privilegiis, ibi; De quibusvisque verò relicta præstati fratribus in communi, vel singulis, vel in descendentiis voluntatibus; & docent Bartolus dicens ita decreuisse Benedictum Papam, cuius verba refert tractatu Minoritarum libro 2. distinctione 5. cap. 1. numero 28. & cap. 2. numero 31. & l. seruos. cap. numero 2. ff. de aliment. legat. l. nola. cap. 2. numero 42. de testamentis, & ibi Ancharanus cap. 30. Parisius cap. in præsentibus. 175. & 178. de probat. Manuel qq. reg. tom. 2. quæst. 12. art. 6.

11. **H**æc tamen limitanda sunt, modò id legatum non sit tantæ quantitatis, ut præsumatur fieri in fraudem, id est, relinqui hæreditatem sub nomine legati. Constat ex Clementino. exiij. §. capientes, vers. nec liceat eis, de verborum significatione. ibi; Nec liceat eis valorem hereditatis in alium, vel tantam eorum partem, quod præsumi possit hoc in fraudem fieri, quæ sub modo, & forma legati sibi admitti facere, vel sic dimissa recipere, quin potius ista sit vera ab ipsis simpliciter prohiberetur. Atque ita docent omnes; si tamen fratribus Minoribus sumptuosè edificandis legentur expensæ necessariæ ad ædificium, Baldus ait, ingressi in noua edit. num. 59. C. de sacros. Eccles. hoc verumque disputat, & concludit num. 60. de hoc cogitandum, & seruari de facto, quando relinquunt pro ædificio totum exigi.

Ex verbis autem ex prædicta Clementina citatis duo colliguntur. Prius est; fratres acceptando tale legatum magnæ quantitatis, non faciunt contra paupertatis votum, sed contra iuris prohibitionem, quod res vera non sunt heredes, nec in ius defuncti succedant. Sic Corduba in reg. D. Francisci. 6. §. q. 11. punct. 1. At hoc non credo, quia cum dominum omnium bonorum ad Minores pertinentium, sit apud Pontificem, solo facti vsu ipsi relicto ex eius licentia, quam in hoc casu denegat, ipsi acceptando hoc legatum, vsurpant illius vsum contra voluntatem veri domini, & legitimi superioris: ergo delinquant in paupertatis votum.

Posterior est; Pontifex non irritat valorem prædicti legati magnæ quantitatis, nec liberat heredes solutione huius legati, sed limitat receptionem à fratribus faciendam; vult enim fratres non recipere legatum, quod in hæredis fraudem fieri præsumitur. Quod tunc evenit, quando offert tanta quantitas, ut eius receptio magis saperet thesaurizare, quam imminentes necessitates prospicere. Quare tunc ex quantitate illa legata dabitur fratribus quod imminens necessitas postulari; residuum verò tunc fratres nequeunt admittere, & si nunquam superueniret necessitas, nunquam admittere poterunt. At id poterunt alia necessitate superuenienti. Quia nequit thesaurizatio præsumi, nec in fraudem, cum id solum recipitur, quod imminenti necessitati subleuanda opus est. Sic Bartolus tractatu Minoritarum libro 2. distinctione 1. cap. 1. numero 4. §. 6. Manuel qq. reg. tom. 2. quæstione 126. art. 1. Sorbus in compendio privilegiorum Mendicantium, verb. legatum, in suis annotat. vers. sed si quarat. Ministri autem, & custodes simul, vel separatim arbitrarij sunt, quando hæc quantitas sit immoderata, atenta personarum, & temporum qualitate, varietate, & conditione locorum, & aliis circumstantiis, ut expressè habetur cap. exiij. §. insuper, nec vrenslia, de verborum significatione, in 6. & bene tradit Bartolus eadem distinctione 1. cap. 1. numero 3. qui bene ait cap. 2. numero 8. idem dicendum esse, quando in diuersis testamentis diuersa legantur, quorum quodlibet non est immoderatum, at tota quantitas simul est immoderata. Quare Guardianus, & conuentus nequeunt arbitrari, que sit quantitas immoderata, sed supradicti Prelati, ut bene ait Sorbus in compendio privilegiorum Mendicantium, verb. legatum, in suis annotat. vers. quando ergo pecunia.

Non repugnat tamen mendicitati seruari vicualia, quando timetur fore, ut alio tempore haberi nequeant. Sic Cardinalis Clement. exiij. numero 16. de verborum significatione. Syluester verb. legatum. 2. quæst. 3. dicto 1. fin. Rosella verb. legare. num. 21. sine. Nec repugnat etiam paupertati Minorum recipere triticum, & alias res superabundantes, id est, ultra eorum necessitatem, ut per Syndicum commutentur pro aliis rebus necessariis, vel vendantur ad hæc comendanda. Sic enim concessit Leo X. cuius verba refert Manuel qq. reg. tom. 1. §. 26. art. 4. Et quamvis collector compendij priuilegiorum Mendicantium, verb. commutare. numero 3. dicat eandem esse omnino ab hæc concessione, quod sit contra declarationem Nicolai III. & relaxat paupertatem Minorum: at melius Corduba in annotat. suis circa eum locum compendij, & Manuel eod. art. 4. aiunt non esse contra prædictam paupertatem, quando concurrat duplex conditio, quam illa Leonis X. concessio petit. Prior est, quod illa superabundantia petatur ad habenda alia necessaria, que absque pecunia haberi nequeunt. Posterior, ut ea commutatio, aut venditio fiat per Syndicum.

Quò autem res hæc exactius intelligatur, oportet præmittere, tripliciter posse Minoribus fratribus legari. Primò, explicando modum licitum, ac ipsi iuxta eorum constitutiones permittum, ut si illis legatur vinea, vel alia res immobilis, explicando ut ea vendatur, ac pretium in necessitates fratrum conuertatur.

Secundo modo, quando explicatur modus ipsi licitus, ut vinea, ut eam excolant, aut alia res immobilis, ut eam retineant. Tertio modo, quando absolute legatur res immobilis, nullum illius vsum explicando.

16. **Q**uando ergo exprimitur modus licitus, constat valere legatum, & rem esse vendendam, ut fratribus æstimario detur. Ita decidit expressè c. exiij. §. ad hæc quia fratribus, vers. si vero modum, de verborum significatione in 6. & docent vniuersi.

17. **Q**uod si exprimat modus non illis permittum, ut si legatur illis vinea, ut ab eis excolatur, vel alia res immobilis, ut ab ipsis retineatur, debent fratres Minores per omnem modum abstinere à receptione talis legati. Habetur expressè eodem §. ad hæc quia fratribus, & tradunt omnes.

18. **S**ed potest dubitari, an tunc id legatum sit omnino caducum, ac proinde possit illud retinere heres, an æstimationem teneatur fratribus dare, aut in alium vsum sit conuertendum. Videtur enim deberi fratribus æstimationem, quia æstimationis sunt capaces, & ille modus tanquam iure impossibilis reicitur à legato. L. vltim. ff. de condit. & demonstr. & l. reprehendenda. C. de institut. & substitut. Præterea, quia quando modus legato adiectus impleri nequit, conuertendus est in alium modum possibilem. l. legatum. ff. de vsu fructus legato. Et ita valere legatum reiecta conditione, loquens de fratribus Prædicatoribus, quibus tunc etiam interdictum erat retinere immobilia, asserit D. Anton. 3. part. tit. 16. cap. 1. §. 12. not. 7. & in fratribus Minoribus tenet Menochius conf. 1014. numero 29. & sequens. volum. 11. Ceterum dicendum est, nec tunc deberi æstimationem, nec eam posse recipi à fratribus tanquam debitam. Constat, quia d. §. ad hæc quia fratribus, dicitur sic, à tali legato, & eius receptione per omnem modum fratres abstinere. At modus legati recipiendi est æstimationem recipere. l. si domus. §. qui conficietur. ff. de legat. 1. & l. non dubium. §. fin. ff. de legat. 3. Atque ita docent Bart. tractatu Minoritarum libro 2. dist. 2. cap. 1. numero 9. Anchar. Clem. exiij. numero 17. de verb. significatione. Manuel quæstionum reg. tom. 2. quæstione 126. artic. 1. Sorbus in compendio privilegiorum Mendicantium, verb. legatum, in suis annotat. vers. idem dicendum est. Immo id legatum prorsus non valet, sed est caducum, & sic non est conuertendum in alium vsum. Probaturque optime Baldi fratrum allegandus; quia quando legatum caput substantiam ex modo, sicut sunt relicta Minoribus, quia ex se sunt rei immobilis relicta incapaces, & ratione solius modi iis liciti, capaces redduntur, nunquam fit conuersio in alium vsum, sed modus vitat legatum; secus autem quando legatum non caput substantiam ex modo, quia nunquam absque illo modo potest impleri. Quia tunc reputatur ac duplex præceptum, alterum substantiam legati, & alterum modi; & ideo si modus non tenet, debet conuerti in alium similem, iuxta d. l. legatum. Et per hoc responderetur ad contrarij; atque ita colligitur ex Bart. proxime allegato, & docent Federicus conf. 175. Bald. aubem. ingressi in noua editione. cap. 18. & 59. C. de sacrosanct. Eccles. Abb. cap. in præsentia. numero 63. de probationibus. Corneus explicans posse heredem retinere conf. 217. numero 4. volum. 4. & conf. 117. numero 9. volum. 2. Nauarr. libro 3. consil. de testamentis in 1. editione. conf. 14. numero 5. in 2. conf. 8. numero 5. Manuel eo. artic. 1. §. vltim. Sorbus ibidem, vers. sed est aduertendum. Quare non placet concordia, quam asserit Corduba in reg. D. Francisci. 6. §. q. 11. puncto 1. ad fin. ubi ait Minores qui non acceptarunt priuilegium Martini I. V. de Syndico, non posse accipere tale legatum, secus de iis qui id priuilegium acceptarunt; quia priuilegium fuit, ut Syndicus omnia legata, que ad pecuniam reduci possint, distrabat, & conuertat in fratrum necessitates. Sed hoc non placet, quia debet intelligi, quado modus regulæ contrarius non est expressus.

Ex his inferitur, licere Minoribus habere hortos ex quibus olera vitæ necessaria colligant, dummodo nil fructuum inde perceptorum vendant, aut locent, & vineam aliquam possidere in vsu ægotantium, aut ex morbo conualescentium, vel ut fratres animi recreandi gratia in eam ad tempus se recipiant. Habetur expressè Clement. exiij. §. licet vero, de verb. significatione, & docent omnes. At non licet dictis fratribus vineas habere, ut inde vinum sibi necessarium ad bibendum habeant. Quia hoc appropinquat redditibus, vel illorum possessioni, ac vitii. Sic Corduba in reg. D. Francisci. cap. 6. quæstione 10. puncto 2. & sic refert ibi, in 3. punct. in quodam suo Capitulo generali iustum esse omnes vineas diuelli, ad quibus fratres vinum suo potui colligebant. Addit autem puncto 2. non esse illis interdictum habere vineas ad vias edendas, sicut nec habere hortos ad edenda olera, cæterisque fructus, ut dicitur ex §. licet vero. Dicit etiam ea quæstione 10. puncto 2. non esse illis licitum nutrire agnos, oues, ut fratres carnes edendas habeant, aut nutrire gallinas, & columbas, porcos, vaccas, apes ad suum vsum, siue illa ipsi nutrant, siue secularibus nutrienda tradant, nisi quando ratione necessitatis prudenter iudicaretur talia esse moderatè nutrienda pro aliquo necessitatum leuamine, nec adeò molesti secularibus sint; ac licet nutrire gallinas pro infirmis.

Secundò deducitur, quid in ea quæstione dicendum sit, an valeat legatum, quando fratribus Minoribus legatur domus ad habitandum, aut ibi construendam Ecclesiam? Quidam censent legatum non valere, sed esse inutile, quod ipsi interdictum sit noua loca acceptare cap. 1. de religiosis domibus. & cap. 1. de excessibus Prælatorum in 6. & cum legatum hoc capiat substantiam ex modo, illicque sit impossibilis, vitabitur iuxta dicta numero 17. Atque ita docent Federicus conf. 175. vsu instrumentum, per totum Bald. aubem. ingressi, in noua editione. numero 59. C. de sacrosanct. Eccles. Anchar. Clement. exiij. numero 19. de verb. significatione. Gualdens. de arte restandi. tit. 6. cautela 62. num. 1. Quare ait numero 2. cautelam esse, ut valeat legatum, si adiectum conditio, ut si is modus impleri nequeat, conuertatur in alium licitum: & tit. 1. cautela 11. fin. dicit similiter esse inutile legatum pecunie Minoribus ad nouum locum emendum, in quo debeat construi noua Ecclesia; & cautelam esse, ut valeat apponi conditio, obuenta prius Romani Pontificis licentia. Duenas reg. 381. ampliat. 2. dicens inutile esse id legatum, quomuis sit pecunia ad locum illum emendum, aut construendum.

Alij censent id legatum valere, non ut obseruetur præceptum testatoris, sed ut conuertatur in alium vsum, iuxta l. legatum. ff. de usufructu legato. Quare tunc solus modus legato adiectus, illud vitat, quando continet specialem impossibilitatem, contrariam regulæ, & instituto fratrum Minorum, qualis non est hæc; quia idem interdictum est omnibus Mendicantibus cap. 1. de priuilegiis in 6. Sic Bart. tractatu Minoritarum. lib. 2. dist. 2. cap. 1. numero 9. & cap. 2. numero 12. Manuel qq. reg. tom. 2. quæst. 126. art. 1. ad finem. Sorbus in compendio privilegiorum Mendicantium, verb. legatum, in suis annotat. vers. & idem dicendum est.

Verùm sic distinguendū est. Si Minores non egeant ea domo, ut propriam domum, aut Ecclesiam extendant, & ut cum illa continent, vel ut inhabitent, aut Ecclesiam in ea ædificent, non valet legatum. Et in hoc casu est vera prior opinio relata numero 19. ob eius rationem. Quippe fratres Minores nequeunt habere Ecclesias, aut domos separatas à propria habitatione, sicut nec possessiones, aut redditus, aut parochias alias. Si verò egeant ad prædictos vsus, ut Ecclesia, aut domus extendatur, ac ex vtraque vniua construat, valet legatum, quippe tunc non est modus regulæ contrarius. Sic tradit Corduba in regulis.

D. Francisci. cap. 6. quæst. 11. p. 11. ad finem; qui addit, in quadam sua Congregatione declaratum esse, licere fratribus hospitari in domo relicta alicui, vt ibi hospitentur Minores, alimentaque illis præbeantur.

23 Quatenus autem eo. cap. 1. de priuileg. in 6. interdicunt omnibus Mendicantibus noua loca acquirere, id habebat verum attentio antiquo eorum statu, quando eis non erat permilla bonorum immobilium possessio. At cum hodie omnibus illis sit permilla, exceptis Franciscanis de obferuantia, & Capucinis, in Trident. sess. 25. cap. 2. de regularibus, cessat in reliquis ea prohibitio. Sic Manuel 99. regul. tom. 2. quæst. 125. art. 1. fin.

24 Tertio deducitur, si legetur Minoribus aliquid pro certo vsu, explicando vsum superfluum, non valere legatum: quia est modus contrarius eorum professioni. Sic Bart. in l. Minoriarum. libro 2. dist. 3. cap. 3. fin. Manuel quæstionum regularium. tom. 2. quæstione 126. ad finem. Sorbus in compendio priuilegiorum. Mendic. verb. legata. vers. sed est aduertendum. Si verò non explicitur vsus superfluum, sed absolute legetur pro vsu aliquo licito, vt pro induendis hoc anno fratribus, & eo anno non sit necessarius: sed esset superfluum, eo quod decenter omnes essent induti, & duplices habere vestes, repugnet eorum statui, valet vtique legatum, quia vsus in se est licitus, nec repugnans regule Minorum; sed tantum ex suppositione, quod habeant alias vestes, est illicitus: & tunc si esset elemosyna data à viuenti, conuertenda esset in alios vsus fratrum, de licentia donantis, & si renuat, restitueret ipsi, vt habetur cap. exiit. §. quia verò puritati, de verb. signific. in 6. At si est legatum, non habet hoc locum: quia licet viuens possit reuocare donationem, hæres nequit legatum reuocare, vt probauimus hoc libro supra. Quare tale legatum validum est, ac debet conuerti in alios fratrum necessitates. Sic Bart. eodem lib. 2. dist. 3. toto cap. 2. Manuel ibidem, Sorbus in compendio priuileg. Mendic. verb. legata, in suis annotationibus. vers. sed si aliquid legatum. Addit Manuel conuertendum id legatum in alium vsum, autoritate ordinarij. Sed Bart. eodem lib. 2. dist. 2. cap. 3. & Sorbus ibid. vers. sed dices per quem, dicunt de consensu custodis, & hæredis, & si discordant, consulendum Iudicem, & eius sententia standum. Et quamuis non explicit, quis Iudex sit ille, clarum est, futurum ordinarij ecclesiasticum, ad quem hæc commutatio spectat.

25 Quarto deducitur, quid dicendum de legato facto alij fratri Minori, cui vsus illius legati conuenire nequit, vt si legeretur Biblia fratri Minori cæco. Bald. auth. ingressi, in noua editione. numero 38. C. de sacrosancti. Eccles. & Anchar. Clement. exini. numero 28. de verb. signific. aiunt non valere legatum. Ducuntur, quia cum vsus illius legati nequeat illi conuenire, non est tacite illi legatum vsus licitus. Sed quod attinet ad hoc exemplum lapsi sunt hi Doctores, quia potest cæcus ille vti eo libro audiendo alium sibi legentem, & ita est vsus licitus conueniens illi: sicut de quocumque alio deuotionis libro diceremus. Quare aptius exemplum esset, si fratri Minori laico legaretur Biblia, aut opera Scoti, & adhuc contra Baldum sentio valere legatum, & conuertendum in alium vsum, vt bene docent Corduba in regul. D. Francisci. c. 6. quæstione 11. p. 11. ad 2. ad 2. Manuel 99. regul. tom. 2. quæst. 126. art. 1. §. vltimo. Sorbus eo verb. legata. vers. sed est aduertendum. Immo est expressisset testator modum non conuenientem illi laico, valeret adhuc legatum, vt si dixisset, lego ei hos libros, vt literis vacet, conuertendumque esset pretium illorum librorum venditorum in alium vsum ei fratri permillum, vel in vsum aliorum, vt bene ait Corduba ibidem. Et ratio est, quia est modus expressus non sit aptus illi laico, est tamen conueniens statui fratrum Minorum. At c. exiit. §. ad hoc quia fratribus de verborum signific. in 6. tunc dicitur legatum non valere, quando modus legato adiectus est contrarius statui Minorum, vt constat ex exemplis ibi

adductis, scilicet quando legatur vinea ad eam excolendam.

Vltimo deducitur, quid dicendum, quando legato 26 facto cuidam fratri Minori adiectum conditio, vt superior permittat eum fratrem illo frui, & eo non permitte amittatur legatum. Quidam dicunt id legatum non valere, sed haberi tanquam non scriptum, quia modus repugnat statui eorum. Sic Bald. l. unica. num. 44. C. de his qua pene nomine relinquuntur. Angel. l. Lucius Titius. 78. §. tres gradus. num. 2. ff. ad Trebellian. Ceterum nullam statui illorum repugnantiam video, vt legatum non debeat valere, quando aliàs iuxta dicenda numeris sequentibus valeret legatum annuum relictum Minoribus; quia in hoc euentu solus facti vsus ex superioris licentia illi fratri Minori relinquitur, & semper est ab iplo reuocabilis, & solus amittitur, iplo reuocante licentiam, fructus in postum percipiendi. Et ideo vix dicitur in legato, ea lege, vt permittat superior eum religiosum eo legato frui, siue sub pœna amittendi, siue donec patiat superior ipsum frui, siue ea lege, vt retineat, velit, nolit superior, existimo quod attinet ad legati, & conditionis valorem, aut non valorem, idem prolixius dicendum quod diximus supra de legato similiter relicto aliis religiosis.

Tandem, quando legatum rei immobilis sit fratri 27 Minoribus vltimo modo, nempe nullum explicando vsum, sed absolute illis legatur quoddam prædium, an valet legatum, & debeatur res illa vendi, & pretium in fratrum necessitates cedat, non est modica difficultas. Quidam censent id legatum esse nullum, & ita neque quoad æstimationem deberi. Ducuntur, quod ius resistat prædictis fratribus; sunt enim rei immobilis incapaces. Et quando legatum est ratione solius alicuius cause licita validum, & absque illa esset iplo iure irritum, ratione incapacitatis personæ, cui relinquitur, si fiat simpliciter, & non expressa illa causa, non conuertitur in causam licitam, sed manet irritum, sicut constat in legato factò deportatis, & damnatis ad metallum, quod est nullum iplo iure, nec conuertitur in alimentorum causam, pro qua sunt capaces legati acquirendi. L. si in metallum. ff. de his qua pro non scriptis habentur. & l. si deportatis seru. in princip. de legat. 3. Cum ergo fratres Minores sint incapaces legati rei immobilis, nisi vt ea vendatur, & non adiecta sit hæc causa, legatum illius erit omnino irritum, nec in causam licitam conuertetur. Atque ita docent Bart. l. vnic. sine. C. de conductoribus. libro 11. & ibi Platea sine. Iacobus Rebuffus numero 4. Angel. conf. 224. num. 1. & 2. Anchar. conf. 199. fin. addens posse hæredem tuta conscientia non soluere. Imol. cap. 2. numero 42. de testamentis. Aretin. §. constat. numero 11. quem legit in l. Africanus. ff. de legat. 1. Quamuis concludat articulum esse valde dubium in decidendo, & melius cogitandum. Cuman. eodem §. constat, in sine, quem legit in l. cum seruus. ff. de iur. Gualdenus de arte testandi. tit. 1. cauela 11. numero 2. Et in hanc partem, quamuis dicat rem esse dubiam, magi inclinat Mantica de conuict. vltim. volum. libro 9. tit. 9. numero 13. & huius sententia videtur manifestè Azor tom. 1. inst. moral. lib. 12. cap. 23. quæst. 11. ait enim reliquis Mendicantibus præter Franciscanos integrum esse recipere bona stabilia testamento legata, non vt retineant, sed vt vendant.

Ceterum nullatenus placet mihi hæc sententia, sed 28 existimo legatum valere, ac deberi æstimationem. Ducor ex cap. exiit. §. ad hoc quia fratribus. vers. si vero modum, de verb. signific. in 6. vbi Pontifex triplicem legandi modum distinxit, adhibens exemplum in re immobili, & descendens ad tertium modum, quando ea absque modo expressione legatur, hæc ait. Si vero fratribus ipsi generaliter aliquid absque modo expressione legatur, in hoc legato suo indeterminate relicto, in omnibus, & per omnia intelligi, ac seruari volumus, & in perpetuum presentis constitutione sub. mor.

in eum, quod supra in pecunia, seu elemosyna fratribus indeterminate oblata, vel missa volumus, ac expressius obseruari, videlicet, vt sub modo licito fratribus intelligatur esse relictum; ita quod nec legans merito, nec fratres ipsi effectum relictus fraudentur. Quare non obstat ratio contraria, tum quia quicquid fit in eo speciali casu propter dispositionem legum volentium hic punire damnatos illos, id non potest habere locum in nostro casu, cum fratres Minores non sint incapaces rei stabili propter delictum aliquod, sed ratione suæ professionis, & cum habeamus expressam iuris Canonici decisionem, qua declaratur id legatum reputari modo licito factum, ac valere. Tum etiam, quia, vt optime ait Aretinus numero præcedenti allegatus, si quantitas legati relicti damnatis illis, esset alimentis eorum proportionata, fortè posset dici legatum illud interpretandum in dubio relictum ad alimenta, & sic valere. Secundò, quia cum res immobilis legatur simpliciter, non repugnat verbis, vt præsumatur relicta eo modo, qui ad legati valorem necessarius est, quia semper in dubio ea præsumptio capienda est, vt faueat actus valori, eo vel maxime quod hic de causa pia, & religione agatur, in quo euentu in dubijs opinionibus præferenda est Ecclesiæ fauens, vt probauimus supra. Tandem, quia verba simpliciter prolata intelligantur in dubio iuxta conditionem personæ, ad quam diriguntur, vt diximus in quæstione, vtrum valcat legatum sub conditione, vt monasterium illi non sit intermiscat. Cum ergo verba huius legati rei immobilis dirigantur ad fratres Minores, qui nullatenus sunt illius capaces, nisi vt pretium eius venditæ recipiant, sic intelligenda erunt verba illius legati. Et ideo hanc partem sustinent Bart. tractatu Minoriarum. lib. 2. dist. 4. cap. 1. n. 19. & l. fideicommissa. §. si seruo in fin. ff. de legat. 1. & l. apud Iulianum. 40. in aliis incipit, Africanus. §. constat. n. 4. qui §. in aliis positus post l. 41. ff. de legat. 1. & ibi Paulus num. 4. Alexand. numero 10. Imol. eod. §. fin. quem legit in l. cum seruus. ff. eod. in Abb. cap. in presentia. numero 63. de probationibus. & ibi Paris. numero 255. Florian. l. cetera. §. si duobus. ff. de legat. 1. Cardin. conf. 66. numero 3. & conf. 102. numero 2. Dub. 2. Corn. conf. 117. num. 8. 9. & 10. volum. 2. & conf. 217. numero 4. volum. 4. Ananias conf. 30. numero 7. Spino specul. testam. gloss. 12. principali. numero 59. Manuel. 99. regul. tom. 2. quæstione 126. artic. 1. Sorbus in compendio priuileg. Mendic. verb. legata, in suis annotat. vers. idem dicendum.

29 Nec debent fratres in his venditionibus interuenire, sed id per hæredes faciendum est, cum apud eos sit rei illius dominium. Possunt etiam id executores facere, & quamuis aliàs ad bona vendenda exigatur specialis permissio testatoris, l. alio. ff. de alimentis, & cibarij. legat. & l. penult. C. quando decreto opus non est. id tamen fallit in hoc casu, eo quod legato illi ea semper cõditio inest, vt vendatur. Possunt etiam id efficere Episcopus, & Iudex secularis ex proprio officio, præcedenti tamè mora hæredis, vel executoris, quibus moniti non vendit. auth. de ecclesiasticis titulis. §. si quis autem. que omnia docet Bart. tractatu Minoriarum. lib. 2. dist. 4. toto c. 3. vbi concludit, solùm his fratribus licere, supplicare hæredi, vel executori contra iudicium, vt eorum testatoris implent, Hoc tamen non tollit, quin possint Iudicis officium implorare, vt suo officio cogant implere.

30 Nec in hac venditione exigitur solemnitas iure petita ad rei ecclesiasticæ alienationem, quod in alienatione necessario non exigatur solemnitas aliqua, vt si ingrediens religionem iussit in suo testamento bona aliqua sua stabilia vendi, vt optime tradit Lapus in noua edit. allegatione 25. numero 4. & ibi Mandolus in addit. verb. solemnitate. Rebuffus de alienatione rerum ecclesiasticarum. num. 29. Et hæc ratione ducti tenent in nostris terminis hanc partem Baldus auctorem, si qua mulier. num. 15. sine. C. de sacrosancti. Eccles. Decius cap. in presentia. in noua edit.

num. 27. de probationibus, & ibi Felinus num. 5. vers. 3. vbi etiam refert Guillelmum de Cuneo. Cornueus conf. 117. num. 11. vol. 2. Roland. conf. 25. n. 7. vol. 1. Nauarr. communi. 2. n. 6. de regularib. Gregor. Lopez l. 63. verba in essa missina. tit. 18. p. 3.

Quamuis autem DD. prædicti idem afferant de bonis 31 stabilibus relictis aliis Mendicantibus, dicentes ea posse vendi absque prædicta solemnitate, loquuntur attentio iure antiquo, quo erant stabilia bonorum incapaces, & ideo tanquam necessitate coacti ad ea vendenda non tenebantur obseruare solemnitates petitas in rei ecclesiasticæ alienatione. At cum hodie sint capaces bonorum stabiliu attentio Trident. sess. 25. cap. 3. de regularib. non coguntur stabilia sibi relicta vendere, & subinde nec ea semel per acceptationem effecta propria possunt alienare absque prædictis solemnitatibus. Quod optime aduertit Nauarr. num. præcedenti allegatus.

Non tamen opus est, vt statim res illa immobilis fra- 32 tribus Minoribus relicta vendatur, sed potest opportunitas temperis expectari, ne vili pretio vendatur, vt bene tradit Azor tom. 1. institut. moralium. lib. 12. cap. 23. quæst. 11. & si emptor nullatenus inueniatur, teneatur fratres Minores eam ab se abicere, vel dare in elemosynam, cum nullatenus retinendi sint capaces. Sic Abbas cap. recolentes. fin. de statu monachorum. Quod si quæras, cuius sint fructus rei illius stabili, dum non venditur, in nullo auctore inueni, sed credo eos esse hæredum. Ducor, quod dominium illius est apud hæredem, vt rectè ait Bartol. tractatu Minoriarum. lib. 2. dist. 4. cap. 3. num. 25. ergo & fructus, cum proprium sit dominij, vt ipsum sequantur fructus. l. & ex diuersis. §. 6. §. 1. ff. de rei venditione, & docet Menochius alios allegans de presumptionibus. lib. 3. presump. 3. o. n. 5. Et quamuis peccet si sit in mora vendendi grati fructuum sibi percipiendorum; at non tenetur grati huius moræ aliquid restituere. Quod nullum iure cessant, aut damni emergentis detrimentum sequutum ex mora Minoribus fuerit. Quippe illis non res ipsa, sed eius pretium debebatur; ac pretium non poterant negotiationi exponere, sed expendendum erat. Si verò ex tali mora detrimentum pateretur res illa in pretio, tenetur hæres in mora culpabili existens, id detrimentum fratribus refarcire; quia in eo iniuste damnum intulit.

Potissima autem difficultas est de legato annuorum 33 reddituum relicto fratribus Minoribus, an valeat. Et vt clarè procedamus, prius agendum erit de capacitate eorum ad eos redditus ipsi relictos acquirendos, & postea agemus, an id legatum sit prolixius irritum, atque ideo hæres possit tuta conscientia illud retinere, nec in alium vsum conuertendum sit. Agendo ergo de capacitate fratrum Minorum ad eos redditus sibi legatos acceptandos, præmittendum est primò, non verti in quæstionem, quando non per modum annuorum reddituum relinquuntur, vt quando relictus census quidam fratribus Minoribus; huius enim legati sunt capaces, atque debetur illis æstimatio: sicut etiam numero 27. diximus valere legatum cuiuscumque rei immobilis, & deberi æstimationem, quia tunc nullos redditus habent Minores. Nam, vt bene aduertit Bartolus tractatu Minoriarum. lib. 2. dist. 4. cap. 1. numero 33. legatum annuum non interdicitur fratribus ratione rei legata, sed ratione modi à testatore expressi, scilicet quod annuatim detur, qui modus eorum regulari repugnat. Cum ergo in simplici census legato non reperiat hie modus, erunt capaces illius, quod bene aduertit Abbas cap. in presentia. num. 63. de probat. Sorbus in compendio priuilegiorum Mendicantium. verb. legata, in suis annotationibus. vers. si vero aliquid annuum, seu aliqui redditus.

Difficultas autem eò pertinet, quando annui reddi- 34 tus legantur fratribus Minoribus, iubente testatore, R r 4 quotannis

quotannis tantam quantitatem illis eribit, vel per alias temporum dimisiones, vel quotidie, vel tertio quoque mense, vel tertio quoque anno. Ratio verò dubitanti est, quod modicus huius legati paupertati Minorum adferretur. Quippe sunt annuorum reddituum incapaces, vt constat ex *Clem. exiui. §. cümque annui redditus, de verborum signific. ibi. Cümque annui redditus inter immobilia censentur a iure, ac huiusmodi redditus obtinere pauperibus, & mendicatis repugnet, nulla dubitatio est, quod predictis fratribus redditus quoscumque, sicut & possessiones, vel earum etiam usum, cum eis non reperitur concessus, recipere, vel habere conditione considerata ipsorum non licet. Ex qua dictione vniuersali (quoscumque) colligitur, eos esse incapaces cuiuscunque redditus annui, quantumuis exigui, vt optime docent Fulgosius *conf. 104.* & *Decius cap. in presentia, in noua editione. mon. 273. de probationibus, quos refert, & sequitur Tiracellus tractatu de iudicio in rebus excois. num. 138. vers. 55. Quæfada in diuersis quæst. iuris. cap. 21. num. 29. Corduba in reg. D. Francisci. cap. 6. quæstione 11. puncto 3. Colligitur etiam eos esse incapaces redditum perpetuorum, ad quos dandos fratribus Minoribus solent testatores graurare hospitale, vel alium heredem ab ipsis institutum. Quod fatentur vniuersi DD. allegandi, cum veri redditus annui sint, modicunque reliquias aduerferet eorum regula.**

35 Prima igitur difficultas est, quando legantur fratribus Minoribus annui redditus ad modicum tempus, an modus hic aduerferet paupertati fratrum Minorum, atque adeo non sint huiusmodi legati capaces? Quidam aduerfari affirmant, & ideo eos non esse capaces. Ducuntur ex vniuersali annuorum redditum prohibitione relata n. præced. quippe quamuis hi modico tempore durent, adhuc tamen sunt annui redditus. Præterea, quia quando eadem prohibitionis ratio, quæ in bonis stabilibus reperitur, vendicat sibi locum in annui redditibus ad modicum tempus legatis, computantur hi inter bona immobilia. At in hoc casu militat eadem ratio, quæ est, ne tollatur mendicatis. Et ideo hanc partem sustinent Bartol. *tract. Minoritarum. lib. 2. distinct. 6. cap. 3. n. 35. Socin. in tractat. de oblationibus. libello 8. quæst. 7. num. 7. sine. Manuel quæstionum regularium. tomo 2. quæstione 126. art. 3.*

36 At multo verius est, eos capaces esse huiusmodi legati, secus quando est ad longum tempus. Ducor quoad priorem partem, quod id moraliter censetur legatum vnius eleemosynæ soluendæ eo tempore successivè, atque adeo per hoc non tollitur, sed subleuatur mendicatis, sicut non tolleretur tota ea summa simul relicta, & ex hoc patet solutio ad contraria. Quoad posteriorem autem, quia sicut locatio rei immobilis ecclesiasticæ, vel eius fructuum venditio ad longum tempus requipollent alienatio ipsius. *Clem. 1. ad finem de rebus Eccles. non alienand. sic à simili receptio reddituum ad longum tempus acquipollent possessioni rei immobilis, quæ paupertati Minorum repugnat. Atque ideo hanc partem sustinent Federicus *conf. 12. n. 5. Anton. cap. in presentia. 2. de probat. Abbas *conf. 66. n. 6. lib. 2. Cardinalis Clemens. exiui. num. 13. de verb. signific. & ibi Ancharanus *num. 21. & cap. 2. n. 30. de testamentis. & ibi Imola *num. 4. 1. Ananias *num. 20. quidam consilens, cuius consilium habebit tacito nomine post consilium 12. Federici. Gualdenis de arte testandi. tit. 1. cautela 11. num. 1. sine. Rosella *summa. verb. legat. num. 21. Angelus *verb. legatum. 1. n. 5. Syluester *verb. legatum. 2. quæstione 3. dictio 1. Tabiena *verb. legatum. 1. quæst. 4. num. 5. Serena conscientiar quæst. 20. Corduba in reg. D. Francisci. cap. 6. quæst. 11. puncto 3. Sorbus in compendio privilegiorum Mendicantium. verb. legatum, in suis annotationibus. vers. si vero aliquid annuum non perpetuum. Emmanuel Sà summa. verb. religio. numero 57. Et iuxta hanc distinctionem intelligendi sunt Doctores aliqui absolutè dicentes legatum annuum pro alimentis fratrum Minorum valere. Hi sunt Bart. 1.**********

*seruus ad custodiam. num. 2. ff. de alimentis. & ibi leg. Paris. cap. in presentia. num. 178. de probationibus. Bald. Imol. & Romanus, quos refert, & sequitur Redoan. de spoliis ecclesiasticis. quæst. 8. in princip. num. 17. & alij quos refert Duchas *reg. 381. limit. 1. Anton. Gomez tomo 1. variarum. cap. 12. numero 46. Crastus de iusticiis. §. legatum. quæstione 9. §. intellige annui redditus, de verb. signific. indistinctè interdicat annuos redditus Minoribus; & vbi ius non distinguit, nec nos distinguere debemus. Sic Azor *tom. 1. instituta. moralium. lib. 12. c. 23. quæst. 15.***

42 Sed communis, & veteri sententia est, id legatum non aduerfari eorum paupertati, & ideo non esse cur non valeat. Quod mendicatis fratrum Minorum in eo versatur, vt quotidie alimenta mendicent, quorum nomine sola veniunt corpori necessaria, vt elus, potus, habitatio, vestes. l. *legatus. ff. de aliment. & cibari. leg. Quæ mendicatis hoc legato non tollitur, vt potest quod non in hac cedere debeat, sed in necessaria cultui diuino. Atque ideo hanc partem sustinent Federicus *conf. 12. n. 4. & alius consilens, cuius consilium tacito nomine auctorioris refertur ibi post id consilium 12. Anton. e. in presentia. num. 25. de probationibus. & ibi Mantua *num. 78. Abb. *conf. 63. num. 4. lib. 2. Cardinalis Clem. exiui. num. 13. de verb. signific. & ibi Ancharanus *1. 18. & num. 21. idem Ancharanus *c. 2. num. 30. de testamentis. & ibi Imol. numero 42. Ananias *num. 20. idem Ananias *conf. 30. a numero 3. vsque ad 5. Bald. aub. ingressi, in noua editione. num. 59. C. de sacros. Eccles. Rosella *verb. legat. num. 21. Angel. *verb. legatum. 1. n. 5. sine. Syluester *verb. legatum. 2. g. dictio 1. Tabiena *verb. legatum. 1. g. 4. num. 5. Nauarrus *lib. 3. consiliorum. tit. de testamentis. in 1. diuisione. consil. 13. numero 3. in 2. conf. 9. num. 3. Serena conscientiar quæst. 20. Corduba in reg. D. Francisci. c. 6. quæst. 11. puncto 3. Sorbus in compendio privilegiorum Mendic. verb. legatum, in suis annotationibus. Federicus tamen, Menoch. *conf. 1014. num. 36. & 37. apol. 11. Emmanuel Sà summa. verb. religio. enim. num. 57. Ribadeneira de institutis Societatis IESU. c. 23. fol. 191. Manuel *gg. reg. tom. 2. quæst. 126. art. 5. & à fortiori hoc tenent Bart. & DD. quos c. 24. num. 15. retulimus, dicentes posse Ecclesiam fratrum Minorum heredem institui.***************

Rursus inter hos DD. est controuersia, quale dicatur modicum tempus. Nam Ancharanus, Imol. & ille consules allegati numero præced. aiunt in hoc dicendum idem quod notatur *Clem. 1. gloss. fin. de rebus Eccles. non alienand. quæ dicitur refert sententias, & eam videretur sequi, vt sit quinquennium, vt ait Lapus *allegat. 80. num. 1. Diuersas etiam refert sententias Mandosius in signatura gratia. in licentia, sine indultu locandi redditus beneficiorum. vers. quod sit modicum tempus.**

38 At potissimum est duplex sententia. Prior ait modicum tempus esse decennium, & infra, & longum tempus, quod est ultra decennium. Sic tradunt Ananias, Angelus allegati num. 35. Sorbus in compendio privilegiorum Mendic. in verb. legatum, vers. modicum autem tempus.

39 Posterior ait, quæ est communis, & tenenda, modicum tempus esse, quod est infra decennium: at longum tempus esse decennium, & ultra. Quam sustinent Lapus *allegat. 30. in noua edit. in fin. Cardinalis ea Clem. exiui. num. 13. Matth. de Afflic. alios referens tractatu de iure probom. in notabili 8. num. 25. Alexand. *conf. 17. vna instrumento in princip. & n. 2. vol. 4. Paris. *conf. 98. præsupponendum. num. 5. vol. 4. Boer. *deces. 23. 4. num. 4. Mandosius in addit. ad allegationem 80. Lapi. Rosella, Sylt. & Corduba allegati n. 31. Addit Corduba, vel si legentur annui redditus tertio quoque anno vsque ad 20, annos dandi. Sed hoc non credo, quia iam est magnum tempus, vt potest quod decennium excedit.****

40 Non dicitur autem legatum annuum perpetuum, quod vt sic Minores non sint illius capaces, quando legatum relinquatur ad vitam alicuius fratris Minoris. Ducor, quia etsi sit perpetuum respectu illius monachi, cui relinquitur, non est perpetuum simpliciter. Perpetuus enim simpliciter debet attendi respectu religionis, cui immediate id legatum acquiritur. Quare cum tempus centium annorum attendatur in relicto Ecclesiæ, aut ciuitati, l. *fin. C. de sacrosanct. Eccles. non dicitur redditus illi annui perpetui, nisi ad centum annos finit. Nec etiam dicitur fieri ad longum tempus, quia nil certius morte, nec incertius eius hora. Atque ita cum quotidie possit legatum id extingui, non dicitur fieri ad longum tempus. Et hanc partem tenent Federicus, Anton. Abbas allegati numero 35.*

41 Secunda difficultas est, an repugnet paupertati fratrum Minorum redditus perpetui deputati non ad ipsorum victum, sed ad certum diuini cultus usum, vt ad frumentum, vel vinum necessaria materia consecrationis, oleum pro lampadibus, ornamenta altarium, calices, &c. Quidam negant, quod text. *Clem. exiui. §. cümque annui redditus, de verb. signific. indistinctè interdicat annuos redditus Minoribus; & vbi ius non distinguit, nec nos distinguere debemus. Sic Azor *tom. 1. instituta. moralium. lib. 12. c. 23. quæst. 15.**

42 Sed communis, & veteri sententia est, id legatum non aduerfari eorum paupertati, & ideo non esse cur non valeat. Quod mendicatis fratrum Minorum in eo versatur, vt quotidie alimenta mendicent, quorum nomine sola veniunt corpori necessaria, vt elus, potus, habitatio, vestes. l. *legatus. ff. de aliment. & cibari. leg. Quæ mendicatis hoc legato non tollitur, vt potest quod non in hac cedere debeat, sed in necessaria cultui diuino. Atque ideo hanc partem sustinent Federicus *conf. 12. n. 4. & alius consilens, cuius consilium tacito nomine auctorioris refertur ibi post id consilium 12. Anton. e. in presentia. num. 25. de probationibus. & ibi Mantua *num. 78. Abb. *conf. 63. num. 4. lib. 2. Cardinalis Clem. exiui. num. 13. de verb. signific. & ibi Ancharanus *1. 18. & num. 21. idem Ancharanus *c. 2. num. 30. de testamentis. & ibi Imol. numero 42. Ananias *num. 20. idem Ananias *conf. 30. a numero 3. vsque ad 5. Bald. aub. ingressi, in noua editione. num. 59. C. de sacros. Eccles. Rosella *verb. legat. num. 21. Angel. *verb. legatum. 1. n. 5. sine. Syluester *verb. legatum. 2. g. dictio 1. Tabiena *verb. legatum. 1. g. 4. num. 5. Nauarrus *lib. 3. consiliorum. tit. de testamentis. in 1. diuisione. consil. 13. numero 3. in 2. conf. 9. num. 3. Serena conscientiar quæst. 20. Corduba in reg. D. Francisci. c. 6. quæst. 11. puncto 3. Sorbus in compendio privilegiorum Mendic. verb. legatum, in suis annotationibus. Federicus tamen, Menoch. *conf. 1014. num. 36. & 37. apol. 11. Emmanuel Sà summa. verb. religio. enim. num. 57. Ribadeneira de institutis Societatis IESU. c. 23. fol. 191. Manuel *gg. reg. tom. 2. quæst. 126. art. 5. & à fortiori hoc tenent Bart. & DD. quos c. 24. num. 15. retulimus, dicentes posse Ecclesiam fratrum Minorum heredem institui.***************

43 Tertia difficultas est, an annuaria perpetua relicta Minoribus, repugnet eorum paupertati, vt si hæres iubeatur ad testatore largiri quotannis fratribus Minoribus certam quantitatem, vel facta, vel alia officia diuina fiant pro testatore? Antonius Cucus *lib. 3. instituta. maiorum. tit. 1. num. 36. & triplici seq. & Manuel *gg. reg. tom. 2. g. 126. art. 4. censent legata hæc non repugnare paupertati fratrum Minorum, quia hoc nil aliud est quam iubere ea sacrificia fieri, & stipendium debitum persolui; & sic non reputatur legatum fratribus relictum, sed stipendium sacrificiorum; & idem tenet Ribadeneira de instituto Societatis IESU. c. 23. fol. 191. & possunt referri pro hac parte Paludanus in epistola ad Magistrum ordinis Prædicatorum, quem referunt, & approbant Angelus *verb. legatum. 1. num. 5. Syluester *verb. legatum. 2. quæst. 3. dictio 2. Tabiena *verb. legatum. 1. quæst. 4. num. 5. vbi aiunt non esse contra institutum Minorum hoc legatum, nisi quando possiderit tanquam redditus, & proprietates, exigendo etiam in iudicio, secus quando per modum eleemosynæ petitur extra iudicium. Sed cum postea idem dicant de alijs annuis redditibus, nil speciale videntur agnoscere, eo quod relinquuntur tanquam stipendium sacrificiorum. Sed quamuis factis confusè loquantur, videntur agere de obligatione hæredis in conscientia ad ea legata soluenda, de qua non agimus in presentia, sed agemus à numero 48. & ita confundunt eam hæredis obligationem cum capacitate fratrum, respectu talium legatorum.*****

44 Et ideo dicendum est prorsus de hoc legato, ac de alijs legatis annuis perpetuis relicto fratribus Minoribus, quorum diximus numero 35. eos non esse capaces.

Ducor, quod id legatum sit verè annuorum reddituum, & perpetuum, tollatque omnino fratrum mendicantem, cum id in victu, & vestitu eorum expendendum sit. Vnde verè est legatum annuum fratrum factum pro victu, & vestitu. Atque ita docet Ancharanus *Clem. exiui. num. 21. fin. & 22. in de verb. signific. Nauarrus *lib. 3. consiliorum. tit. de testamentis. in 1. editione. conf. 14. a. num. 3. in 2. conf. 8. a. num. 3. Corduba in reg. D. Francisci. c. 6. g. 11. puncto 4. notab. 2. vbi assert decisionem cuiusdam Capituli generalis Minorum hoc statuente, cuius verba referam *num. 48. & Surd. de alimentis. tit. 3. quæst. 4. num. 13. dicit se vidisse ordinationem fratrum Minorum, vt nequeant recipere titulo legati illius, nisi à sponte dantiibus absque predicti oneris obligatione. Azor *tom. 1. instituta. moral. lib. 12. c. 23. quæst. vltima. Sorbus in compendio privilegiorum Mendic. verb. legatum, in suis annotationibus. vers. ex quibus colligit.****

45 Quarta difficultas est, an legatum annuum pro studio fratrum Minorum, repugnet eorum mendicanti? Quidam censent non repugnare, & sic validum esse, probatque Abbas statim allegandus ea ratione, quia non vltimus numero 41. ad probandum non repugnare legatum factum ad cultum diuinum; quippe cum hi redditus non sint pro alimentis, sed pro literis addiscendis, non repugnat eorum mendicanti. Sic Abb. *conf. 63. per totum. lib. 2. & dicit ita sentire Glossam *Clem. dudum. verb. indirecte, de sepulturis. vbi ait legatum monacho pro libris emendis valere; quamuis loquatur de fratribus Prædicatoribus. Decius *cap. in presentia, in noua editione. num. 274. de probationibus, & ibi Paris. *num. 175. Felinus *c. cum dilecti. num. 20. vers. & suas, de rescriptis. Ruin. *conf. 101. num. 12. vers. præterea illa lex. Rebuff. alios referens de privilegijs scholasticorum, privileg. 155. Horatius Lucius de privilegijs scholasticorum privileg. 92. Redoan. de spoliis ecclesiasticis. quæst. 8. in princip. num. 16. Menoch. *conf. 114. num. 38. volum. 11. & n. 34. & 35. & limitat hoc numero 34. modo administratio non fit penes fratres, sed penes seculares. Sed contrarium tenet Quæfada in diuersis *gg. iuris. c. 22. numero 23. Quia illi sunt verè anni redditus.********

46 Sed ego sic distinguendum existimo. Si redditus illi annui legentur ad libros, & reliqua studio necessaria coemenda, valet legatum, nec repugnat mendicanti, & hoc probat ratio adducta; secus si sit ad alimenta necessaria studentibus, quia cum sit legatum pro alimentis, tollit mendicantem. Et ita clare videtur sentire Abbas *eo. conf. 63. num. 2. & ita explicat Antonius Cucus *lib. 3. instituta. maiorum. tit. 1. num. 39.**

47 Nec credo verum quod ait Ananias *conf. 30. a. num. 3. vsque ad 5. Manuel *gg. reg. 2. tom. 2. g. 126. art. 4. fin. vbi dicunt non repugnare paupertati Minorum legatum annuum factum pro necessitatibus infirmorum, quasi non ipsis fratribus, sed loco deputato infirmis fiat, vt quando fit fabrica Ecclesiæ, quia non video cur non tollat mendicantem, cum deferuait in necessarijs infirmorum alimentis, & medicinis, quæ nomine etiam alimentorum comprehenduntur.**

48 Quinta difficultas est, an in casibus in quibus explicauimus num. 35, 43, 45. & 46. fratres Minores non esse capaces legati annui, quod hæres, aut hospitale, vel quicumque alius gratuitus ad testatore est ipsis dare, teneatur hæres in toto conscientie implere voluntatem testatoris, soluendo fratribus Minoribus quotannis eam quantitatem? Duplex est sententia. Prior affirmat illum teneri, quia stat quæpiam nullum prorsus ius habere ad aliquam rem, & consequenter alterum non esse illi obligatus, & tamen hunc esse obligatum respectu alterius, vt constat in voto, quo quis soli Deo promittit certam eleemosynam elargiturum Xenodochio; tunc enim fecundum obligatur Xenodochio, vt potest quod ex illo voto nullum ius in re, vel ad rem acquiritur obligatur respectu Dei, cui soli ex illo voto acquiritur est obligatio ad soluendam?

soluendam illam elemosynā Xenodochio. Ergo quamvis fratres Minores cum heredem obligatum sibi non habeant ad eam elemosynam quotannis sibi soluendam, nec ius aliquod in re, vel ad rem acquirant, non liberatur heres obligatione soluendi, sed tenebitur utique solvere, non ob obligatione; aut iure monasterio acquiritur, sed ex obligatione in ordine ad testatorem, qui eam sibi imposuit. Secundo, quia si quispiam voto se attrinxisset dandæ in perpetuum quotannis fratribus Minoribus certæ elemosynæ, absque dubio teneretur largiri, non obstante incapacitate annorum redditurum, quæ inest fratribus Minoribus, quia illa obligatio non est respectu illorum, sed respectu totius Dei; & ideo non repugnat mendicitati fratrum Minorum. Ergo si nullo modo recipiant aliquæ legata perpetua relicta aliquibus personis, vel hospitalibus, vel aliis domibus, ut domi fratribus certam elemosynam simpliciter, ut ipsi dicant certam officia, vel Missas; immo quod Guardianus, vel Preses futuri professionem iuridicam, & auctoritatem ei, qui implere tenentur fratris voluntatem, & quod nolunt eas elemosynas ex vi illius legati, nec volunt obligari ad illa officia, vel Missas, & quod si volunt legatarij, transferant ad alium locum: si tamen facta ista professione legatarius prefatus voluerit ex sua mera voluntate dare elemosynas illas, & committere fratribus dicta officia, & Missas, possint fratres cum bona conscientia recipere. Alterum autem celebratum Burgis anno 1123, cuius hæc sunt verba. *Declaratur quod ad perpetua legata petenda non possunt fratres recipere, nisi per modum elemosynæ absque aliquo debiti allegatione, immo cum declaratione scripta, & sigillata hereditibus, vel commissariis faciendâ, quod scilicet fratribus non liceat talia petere, nisi in similitur per modum elemosynæ. Et Surdus de aliment. iur. 3. quæst. 4. num. 1. dicit esse illis interdictum ex suorum patrum ordinationibus, nec posse recipere, etiam si sint annuaria titulo legati illius, sed ab herede sponte sua danti.*

Monuerim tamen, hospitale, aut heredem, cui id legati onus relictum est, ut fratres Minores ea facta faceret, teneri facere ea facta celebrari, & si fieri potest, in Ecclesiis, & altaribus à testatore designatis. Constat ex l. 1. §. pro secundo. C. de caducis tollend. ubi deciditur, legatum caducū pertinere ad heredem: hæc tenebatur implere onus licitum ei adiunctum. Nec enim ferendus est commodum admittens, at onus illi impositum reliciens. At non teneatur facere ea fieri per fratres Minores: quod ea obligatio fuerit nulla; at potest mera sua voluntate committere Minoribus ea faciendâ, sicut possit committere cuicumque alij sacerdoti, ve decidit generale Minorum Capitulum allegatum numero præced. Postquam Pontifex dispensare, ut hoc legatum daretur Minoribus. Que omnia docet Nauarr. lib. 3. consiliorum. iur. de testamentis. in 1. edit. conf. 14. & in 2. conf. 8. à mem. 8. v. que in fin. Menochius consilio 1014. n. 4. vol. 11.

Addit autem Nauarr. in sine illius consilij, si quid ex ea elemosyna supererit, soluto Missarum stipendio, esse piè interpretandum, ut deat illis monasteriis pauperibus. Quia videtur testator voluisse, nullam illius elemosynæ partem remanere heredi. Sed bene ait Nauarr. eam esse piam interpretationem; nam verè ad id non teneatur heres, sed potest sibi retinere. Quia quando legatum est caducum, & irritum, non est necessarium in alium usum conuertendum, fed cedit heredi: at numero 48. probauimus id legatum esse caducum, & irritum. Quare cum sola oneris implendi obligatio heredi maneat, quicquid legati impleto onere superuerit, cedit ipsi.

Ex his deducitur primo, non posse Minores admittente hæc elemosynam, tanquam ab herede debitam; si enim hic soluit, non liberè dat, sed ex errore, quo le obligatum putat: fed solam quando sua sponte dat, certior factus se non alitringit. Constat ex Capitulo generali Minorum allegato numero 48. & docent Nauarrus & Surdus allegati numero 49. Quare non approbo quod ait Quæfada in diuersis 99. iuris. à numero 36. sique in fin. ubi ait, mera sponte dante, non licere accipere, quia cui interdictum est exigere, interdicatur quoque sponte datum

47. Posterior sententia (cui tanquam probabiliori adhæreo) afficit hoc legatum esse proflus nullum, & inutile. Ducor primo, quia Clem. exiui. §. cumque annui redditus, de verborum significat. decidit Pontifex non licere fratribus recipere annuos redditus illis relictos; nec loquitur de obligatione spontanea, qua heres sponte sua, & absque aliqua obligatione illis redditus dare Minoribus: hoc enim pacto illis recipere non esse interdictum, nemo ambigit, sed sicut quamcumque aliam elemosynam, liberaliter datam possunt admittere, ita & hæc. Nec loquitur etiam de receptione ex obligatione, & iure acquisitis per ipsos fratres, sunt enim incapaces omnis iuris, omnique obligationis sibi acquirenda, etiam modo licito fieret legatum, ut dicemus num. 38. Et ita si de hac sola receptione loqueretur, nullum proflus discrimen esset inter receptionem legati sub modo licito, & sub modo illicito relicti: cum enim ad neutrum possint Minores ius habere, vel alterum sibi obligare, nulla potest conueniens discriminis ratio inter vtrumque reperiri, nisi dicamus heredem astringi in foro conscientie ad soluendum legatum modo licito Minoribus relictum, non ex obligatione illis acquisita, sed obligatione in ordine ad testatorem qui illum imposuit, sicut in voto dicebamus n. præced. ad legatum autè modo illicito nullatenus teneri, quæuis possit liberaliter dare. Secundo, quia Pontifex ibidem ait, legatum annuorum reddituum Minoribus relictum, continere expressè modum contrarium eorum regulæ, & paupertatis; at legatum sub tali modo expressè est proflus inutile, nullaque illius soluendi obligatio adest, ut probauimus numero 17. Ergo idèdè dicendum est de hoc legato. Nec obstat prima ratio contraria, quia quamuis eo modo habere redditus, non repugnet paupertati Minorum, at testator non eo modo relinquit, sed ut cuiumque alij personæ. Et Pontifex in eo §. cumque annui redditus, hanc legati formam declarauit esse contrariam statui Minorum, qua declaratione tenemur stare, dum in huiusmodi legato non explicat testator modum licitum, nepe, ut sit ordinè ad se ipsum solum teneatur heres eam elemosynam dare. Ad secundam autem rationem constat ex dicendis n. 36. Et ideo legatum esse irritum tradunt Bart. tractatu Minorum lib. 2. dist. 6. c. 1. n. 32. & 33. addès nec debet estimari. Abb. c. in presentia. n. 63. de probatibus. & c. inuis. d. 2. n. 2. de excessibus Prelatorum. Bald. auct. ingressi, in noua editione. n. 59. C. de sacros. Ecclæs. Anchar. c. 2. numero 30. de testam. & ibi Imol. num. 42. Rosella in summa. verb. legare. num. 19. & num. 20. addens solum posse recipere fratres, quando merè valet hæres dare. Armilla verb. legatum. num. 3. Na-

datum recipere, ubi in vtroque eadem est ratio, ut ibi latè probat. Sed minus bene hoc ait, & constabit etiam ex dicendis num. seq. Quia non est eadem ratio in vtroque casu; nam quoad alter est obligatus, tollitur mendicitas, qua fuit causa prohibitionis, non autem tollitur, quando sponte dat, quia potest sæpe reuocari, hocque constat ipse ex dicendis num. sequenti.

53. Secundo deducitur, licere fratribus Minoribus recipere elemosynas annuas, quæ à Principibus aliquando gabellarum exactores, alique famuli iubentur fratribus Minoribus quotannis dare. Quod ea largitio sit omnino liberalis ex parte Principis iubentis, ab ipsoque ad nutum reuocabilis, quibus famulus ex Principis precepto teneatur dare. Sicque docent D. Antonius 3. p. tit. 16. c. 1. §. 12. notab. 9. Rosella in summa. verb. legare. num. 20. Syluester verb. legatum. 2. g. 3. sine.

54. Et quamuis ex consuetudine soluendi liberè aliquod Ecclesiæ, aut piæ causæ, decennio inducta præscriptur ius cogendi in postum ad solutionem, nullo alio probato, aut allegato titulo, ut per c. vniuersi. el. 1. de restib. tradunt Bart. Abb. Felin. & alij, quos refert, & sequitur Tiraquel. tract. de præscriptione. §. 1. glos. 4. num. 84. vers. 42. At fallit in fratribus Minoribus; quamuis enim centum annorum spatij aliqui annui redditus eis soluantur, non præscribitur: quod nullum ius, aut possessionem acquirant, sed illud sint incapaces. Sic allegato Bald. conf. 207. in quidam. colum. 2. tradit Manuel qq. reg. tom. 2. q. 116. ar. 2. sine.

55. Tertiò deducitur, non licere fratribus Minoribus inducere fideles ad hæc annuaria, seu legata annua illis relicta, tum quia non sunt eorum capaces; tum etiam, quia esse essent, sapit namiam bonorum temporalium cupiditatem, qua eos proflus alienos decernit Pontifex Clem. exiui. de verb. signific. & proinde id non licere docet Bart. tract. Minorum lib. 1. dist. 2. cap. 2. num. 12. Farinerius Generalis ordinis Minorum, quem refert, & sequuntur Angel. verb. legatum. n. 5. Syluest. verb. legatum. 1. glos. 3. dist. 3. Tabiena verb. legat. 1. g. 4. num. 5. Quamuis minus bene contradicit Manuel, dicens id esse licitum qq. reg. tom. 2. q. 116. ar. 4. colum. vlt. corol. 4.

56. Quando autem legata annua sunt permilla fratribus Minoribus, est integrum ipsis non perle, sed per Syndicos nomine Sedis Apostolicæ transigere cum hereditibus, ut certa summa pecuniaria semel data, liberi à prædicta obligatione in postum euadant. Sic enim concessit illis Clemens VII. cuius verba refert Manuel qq. reg. tom. 2. q. 126. ar. vlt.

57. Denum interdu, diuersum esse in voto, quo quis Deo se obligaret ad largiendam quotannis in perpetuum certam elemosynam fratribus Minoribus; absque dubio enim teneretur non ex aliqua obligatione, aut ex iure Minoribus inde acquisitis, sed ex obligatione fidelitatis, & religionis acquisita Deo per votum illud, & ita fratres poterunt accipere eam elemosynam, non ut sibi debitam, sed ut debitam Deo, quod Pontifex non interdixit illis elemosynam annuam voto promissam recipere, fed legato relictam, ut constat ex verbis relatis num. 48. Nec recipere hæc elemosynam sine aliqua actione, aut iure, repugnat eorū mendicitati. Atque idem erit dicendum, si uolens illi grauet suum heredem ad illam elemosynam quotannis dandam fratribus: quia est testator non grauet, tenebatur heres ad eam, sicut ad cætera realia defuncti vota; atque adeo præceptum testatoris nullam vim nouam adiecit, & ideo illi non capiunt tanquam legato relictam, quod est illis interdictum, sed tanquam voto debitam.

58. Vltima difficultas est, quibus mediis consulatur fratribus Minoribus, ut heres velit, noluit, soluat illis legata, modo licito eis relicta, & quorum sunt capaces. Est quidem præmittendum est, pro nulla re temporali competere fratribus Minoribus actionem ad petendum.

Constat ex Clem. exiui. §. cupimus. & quædamque distordim. fratres, de verb. signific. ibi: pro nulla re temporalis possunt in iudicio reperiri. Nec vllum ius, aut obligatio ipsis fratribus acquiritur, ut constat ex e. exiui. §. ceterum cum in eadem regula, de verb. signific. in 6. ibi. In ista pecunia nihil omnino fratres iuris habeant, nec administrationem, seu dispensationem, vel contra personam nominatam, vel non nominatam ab eis, cuius suntque conditionis existat, actionem, persecutionem, aut aliquid aliud ius inuenient, qualitercumque persona prædicta in commissione huiusmodi se habeat. Quod optimè explicat Bart. libro 2. Minorum. dist. 7. c. 2. n. 3. & 39. dicens obligationem posse tripliciter considerari. Primo modo propriè, & strictè, prout est iuris vinculum, quo quis ex necessitate astringitur. Insuper, de obligat. in prin. & huiusmodi obligatio exitus quo extrema, alteri obligatum, alterum vero, cui obligatio acquiratur, & hoc est huiusmodi obligatione loquendo, nec heres, nec alius fratribus Minoribus obligatur, quippe qui ratione arctissimè paupertatis, & suæ regule nemine sibi obligatum habent. Secundo modo potest sumi obligatio largè, & improprie, qua quis in se ipso tenetur, licet is, cui tenetur, nullum ius erga illum habeat, & hoc modo est heres obligatus ad danda relicta modo licito Minoribus, quorū ipsi capaces sūt; quippe ex præcepto testatoris ad id tenetur, quæuis fratres Minores sint omni iure ad id legatum delituti, nec illum sic obligatum habeant. Sicut contingit in obligato ex voto ad dandam elemosynam Xenodochio, qui ante Xenodochij acceptationem nullo modo ipso tenetur, quasi Xenodochium aliquid ius comparet, sed tenetur soli Deo, cui promissio facta est. Tertio modo potest considerari respectu ciuitatis, quia ius ad legata recuperanda pauperibus relicta acquirunt ciuitati. l. si cui. & l. ciuitatis. ff. de legat. 1. cum Reipublice interfit pauperes sustentari. l. privilegia. C. de sacros. Ecclæs.

Ex quo deducitur, triplici medio consuli posse fratribus Minoribus aduersus heredem, nè legato ad quod ille tenetur, defraudentur. Primum medium est, ut ciuitas, seu Syndicus eius petat hoc, quia ei cõpetit obligatio, & actio, ut diximus numero præcedenti. Sic Bart. tract. Minorum lib. 2. dist. 7. c. 3. num. 41. & l. ciuitatibus. 125. in princip. num. 5. ff. de legat. 1. collector compendij Mendicantium verb. hereditas. num. 6. dicens sic factum fuisse in ciuitate Barbasti regi Aragonis. Manuel qq. regular. tom. 2. q. 78. ar. 1. Sorb. in compend. privileg. Mendic. verb. legata, in suis annotationibus. ad fin. quamuis contrarium teneat Anchar. Clem. exiui. num. 17. de verb. signific. Immo quilibet de populo hoc poterit petere. l. in provinciali. §. fratrum. & l. sequenti. ff. de oper. non num. & audent de ecclæs. iuribus. §. si quis autem. Sic Bart. vtroque loco, collector compendij Mendicantium, & Manuel ibidem, Corduba in reg. D. Francisci. c. 6. q. 11. puncto 4. Redoanus alios referens de spoliis ecclæs. q. 8. in princip. num. 35.

Secundum medium est. Potest Index ex suo mero officio, nemine petente, compellere heredem ut adimpleat, quia interest Reipublicæ, ne quis sua re malè utatur. §. sed hoc tempore. Insuper, de his qui sunt sui, vel alieni. inr. atque ut voluntas testatoris impleatur; acciderit defraudari, ut dicit text. l. nulli. C. de Episc. & cleric. Atque ita docent Bart. d. l. ciuitatibus, in princip. num. 7. Abb. c. nos quidem. num. 5. de testamentis. Anchar. d. Clem. exiui. n. 16. Angel. verb. legatum. 2. num. 1. idem Bart. Speculator, & Ioan. Andreas, quos refert, & sequuntur collector privilegiorum Mendicantium, Corduba, & Manuel allegati n. præcedenti, & constat ex verbis textus, quem num. sequenti allegabimus.

Index autem hic est tam ecclesiasticus, quam secularis. c. exiui. §. ad hac quæ fratribus, vers. si vero modum, de verb. signific. in 6. ibi: Et etiam Prelati, & seculares, quibus de iure, vel consuetudine promissio ista cõpetet, cum expedierit.

se ex officio sui promissio exhibeant ad pias voluntates deficientium adimplendas. Et ita docent Bartolus, Abbas, Angelus, Corduba, Sorb. allegati n. preced. idem Bart. tract. Minoritarum lib. 2. dist. 7. c. 3. num. 41.

- 62 Sed difficultas est, utrum ipsi fratribus Minoribus integrum sit hoc iudicio officium implorare extra iudicium? Quidam nomine Ioannes Philippus relatus a Corduba eodem puncto 4. id negat, quod fratres Minores nil iuris habeant sive in iudicio, sive extra. Sed omnino tenendum est, licitum esse fratribus Minoribus denunciare iudici, ut ex officio suo compellat, quippe hoc non faciunt quasi habentes aliquid iuris in tale legatum, sed admonendo Iudicem extrajudicialiter, ut ille ex officio suo cogat. Atque ita docent Bart. d. l. civitatibus in princip. num. 5. D. Bonaventura in reg. D. Francisci. c. 4. post solutionem ad 4. Abb. eam presentia. n. 63. de probat. Nicolaus de Vbaldis de success. ab intestato. vbi de successione regularium. 2. p. n. 9. Redoanus de spoliis ecclesiasticis. quaest. 8. in princip. num. 47. Horatius Lucius l. 1. num. 18. ff. de iurisd. omni. iud. Angel. verb. hereditas. n. 17. Syluester verb. hereditas. 1. quaest. 7. dicto 1. n. 10. Cordub. in reg. D. Francisci. c. 6. quaest. 11. puncto 4. Manuel gg. reg. 2. tom. quaest. 126. art. 4. fin. Sorbus allegatus num. 58.
- 63 Vltimum medium est, ut Syndicus Minorum petat nomine Ecclesie Romane; quippe possunt fratres uti Syndico ad hoc, dummodo alix debite circumstantie concurrant. Sic Corduba in reg. D. Francisci. c. 4. quaest. 16. puncto 2. statim in princip. Manuel gg. reg. 2. tom. q. 78. art. 1. Sorbus allegatus num. 58.

C A P U T XXVII.

De paupertate Societatis IESV, & an possit illa, eiusve religiosi haeredes, aut legatarij institui; & quae sint huic paupertati peculiaritae?

S Y M M A R I U M.

- Collegia, & domus probationis Societatis IESV possunt haeredes institui, & habere quoscumque annuos redditus, & possessiones. num. 1.
- Religiosi illius solis votis biennij astricti possunt haeredes, & legatarij institui. num. 2.
- An domus professa Societatis IESV, aut earum Ecclesie possint habere redditus, aut bona stabilia? n. 3.
- An possessio domibus professa permissa, possit aliis locari, aut ex illa possint domus professe fructus aliquos percipere, aut vendere, aut ex illis sustentari, aut permittere colono, ut hac ad suam utilitatem faciat? n. 4.
- An liceat domui professa vendere partem illorum fructuum necessariam culturae illius possessionis, aut convenire cum colono, ut partem illius sibi colat in pretium culturae reliqua partem? n. 5.
- An domus professa possit habere redditum exiguum, aut ad modicum tempus, & quale dicatur modicum tempus? n. 6.
- An liceat habere hos redditus applicatos sacristiae, aut fabricae Ecclesiae? n. 7.
- An haeres iustus a testatore dare hos redditus domui professa, teneatur in foro conscientiae eos dare? Proponuntur probantia. num. 8.
- Explicatur sententia auctoritatis, & an actio competat religiosi Societatis IESV ad huiusmodi redditus recuperandos, vel ad proficiendum secularium qui administrant? n. 9.
- Quo remedio possint cogi haeredes solvere. n. 10.
- An religiosi Societatis IESV peccent contra paupertatis votum, si incient ad huiusmodi annuos redditus Societatis professa relinquendos? n. 11.
- An possit domus professa inuari redditibus Collegiorum, vel professa, aut coadiutores formati sustentari in Collegio, aut ab ipsis aliquid accipere? n. 12. & 13.
- An Collegia Societatis, aut domus professa succedant in bona suorum religiosorum, & quis succedat illis ab intestato, & a

- quo tempore? n. 14.
- An domus professa possit haeres, aut legataria institui sive in bonis mobilibus, sive immobilibus? n. 15.
- An possint haeredes institui, vel donationem recipere a suis religiosi? n. 16.
- An rem stabilem sibi relictam teneatur domus professa statim vendere, vel possit expectare opportunum, & in venditione illius rei stabili sit necessarius aliqua solemnitas observanda, & quid si emptorem non inveniat? n. 17.
- An domus professa habeat in communi dominium bonorum mobilium, & immobilium, quibus utitur, & rei stabili sibi relictae, & actionem ad illa in iudicio repetenda? Referuntur probantia. num. 18.
- Explicatur sententia auctoritatis. n. 19.
- An teneatur haeres rem stabilem domus professa relictam illi, statim tradere, ut vendat? n. 20.
- An teneatur fructus illius ei tradere? n. 21.
- An dum non invenitur opportunus vendendi, integrum sit domui professa rem illam conducere? n. 22.
- Quod dicatur modicum tempus. n. 23.
- An professa Societatis IESV, & coadiutores formati sint incapaces hereditariae successions, & si instituantur haeredes, debeatur estimatio, vel quid ferret de hereditate illa, & an omnia dicta de fratrum Minorum incapacitate, sive etiam de his dicenda? n. 24.
- An possint esse legatarij? n. 25.
- An illud legatum, & reliqua per professos, aut ligatos votis biennij, aut votis novitiani acquirantur Collegio, aut domui professa in quibus habitant, & possint novitiani etiam in iuris auferri? n. 26.
- Quid si hereditati, aut legato relicto apponatur modus constitutionibus contrarius, uti legatur domui professa rei stabili retinenda? n. 27.
- Quid si religiosi Societatis IESV elingantur aliquae de lege, ut non semitromitat monasterium, sed illi eo fruantur? num. 28.
- In quibus excedat paupertas fratrum Minorum paupertatem domus professa Societatis IESV, & in quibus ab hac excedatur. n. 29.
- Eius alij religiosi possint assumi ad Episcopatum, & aliqua beneficia, non tamen id possint religiosi Societatis IESV, & videntur professa se non consensuros sua electioni, nisi obedientia cogantur? n. 30.
- Astringuntur hi voto non consentiendi relaxationi paupertatis. num. 31.
- Ligati votis biennij retinent ad tempus dominium bonorum suorum, non tamen administrationem. Et qualiter de illis disponere possint, & quando teneantur dimittere beneficia ecclesiastica, & qualiter. n. 32.
- Collegia Societatis IESV, in quibus nec nostri legunt, nec scholasticos alunt, an possint ex redditibus sustentari? numero 33.
- An in Societate IESV sit contra votum paupertatis dare munuscula magnatibus, aut habere iumentum ad equitandum? num. 34.
- An teneantur religiosi Societatis IESV pedes iter agere? num. 35.
- An hi mendicare iusti, aut inde sustentari, peccent contra votum paupertatis resistendo? n. 36.
- Collegia Societatis quando nequeant elemosynas recipere? numero 37.
- Administratio immobilium in Societate IESV, & eorum alienatio ad quem pertinent, & cuius licentia possit imponi super ea census. num. 38.
- An possit census aliquis sine licentia super hac bona maioratis imponi, ad redimendum alium ex licentia legitima impostum? n. 39.
- Alienare mobilia non pretiosa, aut pretiosa, ad quem pertinent. num. 40.
- Dare mandatum procuratorium procuratori, cuius sit in Societate, & an consultores, & alij habeant suffragium? numero 41.

An possit consuetudine induci, ut domus professa Societatis habeant bona immobilia in communi? numero 42.

- PRIMA conclusio sit. Collegia, & domus probationis Societatis IESV possunt institui haeredes, & habere quoscumque annuos redditus sibi in perpetuum relictos. Constat, quia possident bona stabilia in communi, & annuos redditus, idque ex sua prima institutione, ut expressè dicitur in prima Bulla Pauli III. qua confirmavit institutum Societatis IESV, & in r. Iulij III. & in Bulla Pij VI. & in Bulla ascendente, Gregorij XIII. & in constitutionibus eiusdem Societatis, in examine. c. 1. §. 4. & parte 4. cap. 2. §. 5. & parte 6. cap. 2. §. 1. in declarat. littera A.
- Secunda conclusio. Possunt similiter haeredes institui, & legatarij, qui in Societate IESV sola biennij vota emiserit. Quod bene docet Molina tom. 1. de iustitia, dispensatione 139. col. 3. vers. illi qui finio. Et constat, quia ceteros religiosos religionum habitantium in communi bona, posse haeredes, & legatarios institui, diximus duplici cap. preced. numero 1. ergo ad fortiori praedicti religiosi Societatis IESV. Quippe illi nullius domini acquirendi, aut retinendi capaces sunt; huiusmodi acquirunt, & retinent ad tempus dominium suorum bonorum, quamvis non habeant illorum administrationem absque superioris licentia, ut habetur expressè in Bulla ascendente, Gregorij XIII. & in constitutionibus Societatis. p. 4. c. 4. §. 5. in declarat. littera E. & p. 6. c. 2. §. 11. in declarat. littera H.
- Tertia conclusio. Domus professa Societatis IESV nequeunt habere, nec in particulari, nec in communi redditus villos, aut bona stabilia, vel possessiones, praeter eam possessionem, quae ad habitationem, vel usum fuerit necessaria, aut valde conveniens, qualis est hortus, quod recreandi animi gratia se aliquando religiosi recipiant, ut constat ex Bulla Iulij III. prima, qua confirmavit institutum Societatis IESV, ibi; sic vineam singulis, & vineam perpetuam paupertatem, ut non solum privatam, sed nec etiam communiter possint professa, aut villa eorum domus, aut Ecclesia ad aliquos provenire, redditus, possessiones, sed nec ad villa bona stabilia, praeter ea quae opportuna erunt ad usum proprium, & habitationem, retinenda ius aliquod civile acquirere, rebus sibi ex charitate donatis ad necessarium usum contenti. & habetur in constitutionibus Societatis IESV. p. 6. c. 2. §. 5.
- Talis autem possessio Societati professa permissa, nequit aliis locari, nec debet habere fructus, qui redditum loco esse possint, cuiusmodi essent, si vini, vel olei, vel tritici proveniret dicta possessio ferret: vel si fructus, aut olera inde percepta venderentur. At integrum est domui professa vii fructibus, & oleis illius ad suam sustentationem. Quod si colonum aliquem, vel secularium hominem haberet, qui illi orto colendo praesent, potest ei permitti, ut ad suam priuatam utilitatem quod videtur convenire ex dictis faceret, dummodo tunc nec ad domus, nec ad particulares personas Societatis, utilitas interim aliqua proveniret. Haec expressè habetur in constitutionibus Societatis IESV. parte 6. c. 2. §. 5. & ibi, in declarat. littera I.
- Ex quibus deducitur primò, non licere domui professa vendere ex illis fructibus ad comparandas expensas necessarias illi orto colendo; nec convenire cum horti illius cultore, vel aliquam fructuum partem sibi sumat, aut partem horti in suum commodum colendum in cultura reliqua partis stipendium: tum quia absolutè interdicatur fructuum venditio, aut terrae illius locatio: tum etiam, quia solum conceditur permittre cultori horti aliquam in suum commodum

partem colere, aut aliquos fructus percipere, dummodo nulla inde utilitas domui professa redundet. At utique redundaret, si hoc esset stipendium culturae horti, & sic expensis in eo colendo non indigeret. Et sic explicuit Pater N. Generalis Claudius Aquaviva die 4. Septembris anno 1589.

Secundò deducitur, quantumvis exiguos redditus domui professa omnino interdicti. Constat ex dictis numero 3. vbi generaliter, & indistinctè redditus interdicti probauimus, & clarissè Gregor. XIII. in sua Bulla ascendente sic ait; in domibus vero professa, quae nullos omnino redditus habere possunt. Quod idem dicitur parte 6. constitut. c. 2. §. 2. quantumvis exigui sint redditus; & ideo ob similem prohibitionem diximus c. praeced. num. 33. fratres Minores esse incapaces reddituum quantumvis exiguorum. Et sicut ibi à numero 34. vique ad 39. diximus illos esse capaces reddituum ad breue tempus, ut minus decennio relictorum, non autem relictorum ad longum tempus: ita idem dicendum est de domibus professa, siquidem eandem prohibitionem in hoc habent quam fratres Minores.

Tertiò deducitur, nec integrum esse Societati IESV, 7 habere hos redditus applicatos sacristiae, aut fabricae Ecclesiae. Constat ex verbis Iulij III. quae retilimus numero 3. & ex constitutionibus Societatis IESV. parte 6. c. 2. §. 2. & §. 5. & §. 6. & §. 1. in declarat. littera A. explicando votum, quod in Societate IESV emittunt professa, non assentiendi relaxationi paupertatis eius, dicitur tunc relaxari paupertatem, & iri contra hoc votum, quando admittentur redditus, aut possessiones in proprium usum, vel ad sacrificium, vel ad fabricam Ecclesiae, vel ad aliquem alium finem domus professa.

Sed quid si hi annui redditus Societati professa relinquantur, an haeres granatus illos dare quotannis teneatur in conscientia solvere domui professa, & illa possit illos accipere ex praecedenti obligatione iniuncta à testatore heredi? Videtur enim parè negans vera, tum quia ob similem prohibitionem capiendi annuos redditus, diximus c. praeced. numero 48. & 51. nec haeredem teneri solvere, nec fratres Minores posse capere solutos non propria sponte, sed ex testatoris obligatione; tum etiam, quia in constitutionibus Societatis IESV. parte 6. cap. 2. §. 6. agendo de elemosynis his perpetuis annuis Societatis, vel eius Ecclesiae, aut fabricae relictiis, sic dicitur: si aliquis sponte sua eas relinquere, nullum ius civile ad eas petendas in iudicio acquiratur, sed eum ad id charitas propior. Deum eos moneri, tunc eas elargiantur. Ergo videtur relinqui libertas haeredi largiendi.

Ceterum existimo teneri haeredem in foro conscientiae ad soluendum, & sic posse domum professam accipere ab herede solvente ex vi illius obligationis. Ducor, quia constitutiones Societatis IESV non omnino prohibent hos redditus accipere, sed solum ius aliquod civile ad eos recuperandos acquirere, & administrationem illorum habere, ut constat ex verbis citatis num. praecedenti. Nec obstant vltima illa verba, quia non referuntur ad haeredem soluturum; sed interdictum ibi est nostris, inducere aliquos ad has elemosynas perpetuas elargendas Societati, & ideo subditur relinquendos illos suae deuotioni, ut tunc elargiantur quando charitas Dei eos ad elargiendum induxerit. Et 6. p. constit. c. 2. §. 2. sic dicitur, In domibus, vel Ecclesiis, quae à Societate ad auxilium animarum admittuntur, redditus nulli, ne sacrificia quidem, aut fabrica applicati haberi possint, sed neque vlla alia ratione, ita ut penes Societatem eorum sit vlla dispensatio, & ibi, in declarat. littera B. sic dicitur: si aliquis ex fundatoribus domorum, vel Ecclesiarum vellet redditus aliquos ad fabrica usum relinquere, dummodo nec dispensatio eorum ad Societatem pertinet, nec sit vnde ei competat actio in illor.